Cena pojedyńczego egzemplarza 10 gr.

Dzisiejszy numer zawiera 4 strony

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W ekspod. miesięcznie 70 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, ustania pracy, przerwania komunikacji, abonent nie ma prawa żądać poszterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (? łam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-łam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstem ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski" wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzeźnie. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 22 | Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, wtorek dnia 21 lutego 1933 r. | Rok XIII

Na Pomorzu Polskiem Hitler wyłamie sobie zęby

PRAGA. Znany wywiad kanclerza Hitlera wzbudził w **prasie tutejszej wielkie poruszenie.** Wszystkie pisma cytują obszerne głosy prasy polskiej w tej sprawie, podkreślając różnicę między pierwszym tekstem ogłoszonym w prasie angielskiej a tekstem ogłoszonym przez biuro Wolfa.

Wydawany przez prezydjum rady ministrów oficjalny dziennik „Praskie Noviny" na naczelnem miejscu w artykule p. t. **„Na korytarzu polskim Hitler wyłamie sobie zęby"** pisze że tekst wywiadu kanclerza wydany przez Wolfa zredagowany został niewątpliwie z nakazu ministra spraw zagranicznych Neuratha, celem zatarcia ujemnego wrażenia jakie wywiad wywarł w całym świecie.

Jedno z najpoważniejszych pism tutejszych zbliżonych do ministra Benesza „Lidove Noviny" pisze, że wersja wywiadu opublikowana w prasie angielskiej jest niewątpliwie autentyczna. **Wycieczki Hitlera przeciwko Pomorzu są tylko odsłonięciem zamysłów kanclerza mimo złagodzenia ich w tekście późniejszym.**

Polska może dziś zupełnie słusznie udowodnić, że jedynie nierówność Niemiec w sile wojskowej i stosunkowa ich słabość w materjale wojennym nie pozwala na napadnięcie Pomorza.

Oświadczenie Hitlera wzmogło w Genewie tylko przekonanie że rozbrojenie zagrożonych wojną narodów, nie posiadających żadnych gwarancyj bezpieczeństwa byłoby tylko zamykaniem oczu na istotny stan rzeczy, dopóki wrogowie porządku dostatecznie się nie uzbroją.

Pomorze należy słusznie do Polski

STRASBURG. Czołowy organ katolików alzackich „Elsässer Bote" opublikował obszerny artykuł wstępny, w którym bardzo ostro występuje przeciwko ostatnim enuncjacjom rewizjonistycznym Hitlera na łamach prasy angielskiej.

Dziennik nazywa „szczytem cynizmu" twierdzenie Hitlera, jakoby ludność Pomorza była niemiecką i oświadcza, że nawet urzędowe statystyki niemieckie stwierdziły zawsze rdzennie polski charakter tej dzielnicy, zamieszkałej w 90 proc. przez Polaków, charakter którego zmienić nie zdołał ani brutalny ucisk narodowy, ani wbrew wszelkim zasadom kulturalnym prowadzona akcja kolonizacyjna.

„Mimo tych niezaprzeczalnych faktów — pisze „Elsässer Bote" — Hitler ośmiela się żądać zwrotu „korytarza" w imię rzekomych praw zamieszkałej tam ludności niemieckiej!...

Jeśli mowa o prawie — korytarz należy bezwątpienia słusznie do Polski. Należał on do niej przed rozbiorami i wydarty jej został ongiś gwałtem, gdy nie miała możności bronić się. Uczciwiej postąpiłby kanclerz Hitler, gdyby powiedział: Żądamy korytarza, ponieważ chcemy zawładnąć drogami, łączącemi Polskę ze światem i w ten sposób wziąć ją pod nasze jarzmo".

Które kluby głosowały za budżetem?

Rejterada stronnictw opozycyjnych

W dniu 13 lutego b. r. na posiedzeniu sejmowem odbyło się głosowanie nad budżetem i ustawą skarbową. We wszystkich państwach świata sprawa budżetu i ustosunkowanie się poszczególnych stronnictw względem tego ważnego aktu nacechowane jest powagą i zrozumieniem jego doniosłości.

Niestety — u nas inaczej.

Stronnictwa, uprawiające opozycję i półopozycję, poprostu uciekły od zagadnienia budżetu w błogiej świadomości, że jest przecież Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, który nie dopuści do pozbawienia państwa budżetu i do skutków, któreby z takiego faktu wypływały.

Wnioski opozycji zmierzały w swej większości do zdobycia nowych argumentów wiecowych w postaci żądań zmniejszenia podatków i zwiększenia wydatków. Być może, wywoła to entuzjazm wśród najmniej oświeconych i uświadomionych obywateli Rzeczypospolitej, ale dla ogółu społeczeństwa będzie miarą traktowania przez opozycję naczelnych zagadnień gospodarczych państwa. Negatywne stanowisko opozycji byłoby zrozumiałe, gdyby próbowała ona wysunąć inny plan gospodarki państwowej, gdyby gorszy w swem mniemaniu preliminarz budżetowy usiłowała zastąpić lepszym, ale — stronnictwa opozycyjne chętnie wyrzekły się tego trudu poprzestając na łatwiźnie negacji

Przeciw budżetowi i ustawie skarbowej na rok 1933/34 głosowały następujące stronnictwa:

Stronnictwo Narodowe, Stronnictwo Ludowe, Polska Partja Socjalistyczna, Undo, Chrześcijańska Demokracja, Klub Żydowski, Klub Białoruski.

Pożegnanie gen. Blomberga w Królewcu

Dnia 10 bm. odbyło się w Królewcu pożegnanie odchodzącego na stanowisko ministra Reichswehry gen. von Blomberga, przez garnizon królewiecki oraz I. dywizję, na której czele gen. Blomberg stał przez trzy lata. W swojej mowie pożegnalnej minister Blomberg podkreślił, że trzyletni pobyt na stanowisku dowódcy I. dywizji należy do najpiękniejszego okresu jego służby wojskowej. Okres ten, w którym miał możność zetknąć się osobiście i bezpośrednio z życiem żołnierza wschodnio-pruskiego przekonał go, że Prusy Wschodnie są prawdziwym krajem żołnierskim i że jego żołnierze należą do najlepszych, jakich dotąd zna. Żołnierz musi również i w chwili obecnej stanowić oparcie dla niemieckiego honoru i dla niemieckiej woli walk. Uroczystość zakończona została defiladą. (ZAP.)

—:o:—

MINISTER REICHSWEHRY ŻEGNA SIĘ Z KRÓLEWCEM.

Generał von Blomberg (×) który przez trzy lata był dowódcą okręgu obronnego I. (Prusy Wschodnie), mianowany ministrem Reichswehry, żegna się z Królewcem odbierając defiladę garnizonu królewieckiego.

„Ostatnią koszulę zdarlibyśmy z ciała dla naszej armji"

Przemówienie senatora Potockiego w Senacie przyjęto burzą oklasków

Podczas debaty nad ustawą o poborze rekruta, sprawozdawca, senator Potocki oświadczył:

W imieniu własnem i wszystkich moich kolegów, oświadczam, że my w tej chwili, **gdy groźne chmury zbierają się na horyzoncie, gdy zbrojne ręce wyciągają się ku Polsce, stajemy zwarcie i karnie w szeregu za Tym, który jest naszym wodzem i naszym ideałem,** że nietylko uchwalimy rekruta, ale **ostatnią koszulę zdarlibyśmy z ciała dla tej armji która jest siłą i potęgą Polski, dla której dobrze jest żyć, ale i dla której rozkosznie jest umierać**

Przemówienie przyjęto hucznemi oklaskami.

—:o:—

Radjostacja stanie w Toruniu

TORUŃ. Z inicjatywy Instytutu Bałtyckiego odbyła się konferencja w sprawie budowy w Toruniu radjostacji.

Konferencja pod przewodnictwem p. Radcy Ratajskiego uznała za wskazane rozpocząć odpowiednią akcję społeczną i w tym celu powołała tymczasowe prezydjum, którego zadaniem będzie zwołanie w najbliższym czasie szerszego zebrania obywatelskiego dla omówienia programu całej akcji.

Pozatem powołano dwie tymczasowe komisje: propagandową oraz programową. —

DAR OJCA ŚW. DLA OFIAR KATASTROFY W OKRĘGU SAARY.

Citta del Vaticano. Ojciec św. polecił przekazać na ręce biskupa Trewiru — 5.000 marek niemieckich, jako dar na rzecz ofiar katastrofy w Neukirchen.

—o—

HANDEL NIEWOLNIKAMI W ETIOPJI USTAŁ.

Cita del Vaticano. Prefekt apostolski Kaffy, rezydujący w Addis-Abeba, Mgr. Gandenzio Barlassina, zdając sprawozdanie o działalności cesarza Etiopji w kierunku zwalczania niewolnictwa stwierdza, że ta hańba, przynosząca plagę została w Abisynji całkowicie usunięta. W ciągu licznych i ciągłych swych podróży po tym kraju Mgr. Barlassina przekonał się, że nie spotyka się już dawnych tak częstych handlarzy niewolnikami i drogi stały się bezpieczne.

—:o:—

POLAK DYREKTOREM ORKIESTY SYMFONICZNEJ W CLEVELAND.

WARSZAWA. Dyrektorem Orkiestry Symfonicznej w Cleveland (Ohio) został Polak p. Artur Rodziński.

—o—

KATASTROFA KOLEJOWA.

Tarnowskie Góry. Dnia 18 bm. o godz. 6.15 pociąg osobowy zdążający ze stacji Nakło w kierunku Katowic, najechał na stacji kolejowej Radzionków na stojący tam pociąg towarowy.

Wskutek zderzenia wykoleiły się dwa wagony pociągu towarowego, przyczem kierownik parowozu został ciężko ranny. Dwa parowozy i kilka wagonów towarowych uległo uszkodzeniu. Ruch kolejowy na tej linji został przerwany.

—o—

POPISY „ARBEISTDIENSTU" W POLSKICH WSIACH NA KASZUBACH

Niesłychanie prowokującą zachowuje się przysłany do Rabacina, czysto polskiej wioski na Kaszubach, oddział dobrowolnej służby pracy („Freiwilliger Arbeitsdienst"), składający się z 25 mężczyzn.

Oddział ten zachowuje się w stosunku do miejscowych Polaków wyzywająco i butnie, wyśpiewując sobie donośnie tego rodzaju piosenki, jak: „O Deutschland, hoch in Ehren, muss euch Polacken ernähren" lub: „Haltet aus im Sturmgebraus, haltet aus, der Pole muss raus". —

Przykład powyższy ilustruje wymownie owę tak przez naszych „lojalnych" Niemców sławioną sielskość położenia polskiej mniejszości w Niemczech. (Zap)

—o—

SILNE TRZĘSIENIE ZIEMI NA ŚLĄSKU.

BYTOM. Onegdaj w nocy dały się odczuć **silne wstrząsy podziemne**, trwające około 3-ch sekund.

Ludność zbudzona ze snu w panice wyległa na ulice. Dotychczas nie sygnalizowano poważniejszych szkód. Tak silnych wstrząsów nie notowano dotąd na Górnym Śląsku.

Trzęsienie miało charakter tektoniczny. —

—:o:—

Z SEJMU.

Na posiedzeniu Sejmu w dniu 18 bm. uchwalono ustawę o częściowej zmianie samorządu terytorjalnego.

Za ustawą oddano 199 głosów — przeciw ustawie 91. —

Pozatem przyjęto wniosek BBWR. w sprawie funduszu pracy.

Projekt ten przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu.

Bawarja otrzyma odrębnego prezydenta?

NARADY HINDENBURGA Z PAPENEM.

BERLIN. Prezydent Hindenburg przyjął w piątek na godzinnej audjencji ks. Karola Edwarda von Sachsen-Koburg-Gotha. —

Tegoż dnia przyjęty został na dłuższej audjencji w obecności wicekanclerza Papena przewodniczący bawarskiej partji ludowej Schaeffer.

Według przypuszczeń „Tegliche Rundschau" audjencja ta stała w związku z ujawnionemi w Bawarji tendecjami do zrealizowania projektu powołania odrębnego prezydenta państwa w tym kraju związkowym.

Jeden z dzienników porannych pisze, iż w berlińskich kołach rządowych liczą się z możliwością, że **Bawarja zdoła obecnie urzeczywistnić ten projekt.** Rozwój wypadków w tym względzie śledzi się z największą uwagą.

Obawiają się przedewszystkiem niepożądanych reperkusyj w Rzeszy i Prusach. Głównym inicjatorem powołania odrębnego prezydenta państwa w Bawarji jest bawarska partja ludowa. Prowadzone w ukryciu rokowania postąpić miały w ostatniej chwili daleko naprzód tak, iż liczą się z możliwością znalezienia odpowiedniej większości konstytucyjnej za takim projektem.

Przychylać się ma do niego obecnie również i partja socjal-demokratyczna. Na przychylny stosunek grupy monarchistycznej w Bawarji wpłynąć miało kandydatury ks. Rupprechta na stanowisko prezydenta państwa bawarskiego.

Wspaniały wiec manifestacyjny w Brodnicy przeciw prowokacjom Hitlera

W niedzielę, dnia 1 bm. o godz. 12 przy udziale około 2 tysięcy osób odbył się w „Domu Katolickim" wspaniały wiec manifestacyjny przeciw prowokacjom Hitlera, zorganizowany z inicjatywy Związku Obrony Kresów Zachodnich i Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny.

Wiec zagaił prezes Z. O. K. Z. p. Psuty, zapraszając do prezydjum p. p. burmistrza Blokusa, z ramienia Federacji prezesa pow. dr. Ronowskiego, Związku Inwalidów R. P. prezesa Krzyżniewskiego, Związku Oficerów Rezerwy wicepr. prof. Jastrzębskiego, Związku Pod oficerów Rezerwy prezesa mec. Rozwadowskiego, Zw. Powst. i Woj. O. K. VIII. prezesa pow. dr. Zakrzewskiego, Związku Strzeleckiego prezesa Szwedowskiego, T. G. „Sokół" wicepr. Szatkowskiego, Bractwa Kurkowego prezesa mec. Pawłowskiego, Straży Pożarnej prezesa Gończa, Harcerstwa prezesa dr. Malickiego, Zrzeszenia Rodaków Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej prezesa Zinka, Rady Miejskiej prezesa mgr. Stankowskiego, Kolej. P. W. Prezesa Zaleskiego, Poczt. P. W. prezesa Kornowskiego, przedstawiciela Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, Związku Zawodowego Polskiego prezesa Małkowskiego i innych.

Wokół prezydjum stanęły zwartym szykiem poczty sztandarowe związków P. W. i W. F., Straży Pożarnej, Sokoła, S. M. P., Harcerstwa i in.

Znakomite przemówienie wygłosił p. prof. Bolesław Jastrzębski, dając wyraz zdecydowanej postawie całego społeczeństwa polskiego wobec zakusów odwetowych Hitlera.

Przemówienie p. prof. Jastrzębskiego przyjęli zebrani gromkiemi brawami i rzęsistemi oklaskami. Przemówienie swoje zakończył mówca okrzykiem na cześć Najjaśniejszej R. P. Profesora Mościckiego i Wodza Naczelnego I. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

Z pośród zebranych zabrał głos p. dr. Kazimierz Żurawski, który wezwał publiczność do ofiar na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

Powzięto z entuzjazmem następującą rezolucję:

My, zebrani w dniu 19 lutego 1933 r. na wiecu manifestacyjnym w Domu Katolickim w liczbie 2000 osób, mieszkańcy miasta Brodnicy, żołnierze armji rezerwowej Pomorza, członkowie związków przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, przedstawiciele organizacyj i szerokich warstw społecznych — protestujemy zdecydowanie i gorąco przeciw prowokacjom przywódcy nacjonalizmu niemieckiego Adolfa Hitlera oraz zakusom jego na polskie Pomorze. —

W obronie najdroższej sercu polskiemu ziemicy pomorskiej, ślubujemy stanąć na każde wezwanie. — Na każdy zamach niemiecki na Pomorze odpowiemy bagnetem i krwią.

Odśpiewaniem „Roty" zakończono podniosłą manifestację.

U drzwi wejściowych następnie zebrano pokaźną sumę na Fundusz Szkolnictwa Zagranicą.

Manifestacja niedzielna złączyła wszystkie warstwy społeczne, wszystkich mieszkańców Brodnicy bez różnicy przekonań w mocnej i zdecydowanej demonstracji przeciw bucie i zachłanności niemieckiej.

Niemieckie zamierzenia

BERLIN. Nabyty przez Lufthansę parowiec „Westphalien" przebudowany został na okręt — lądowisko dla samolotów kursujących między Europą a Ameryką Południową.

Parowiec ten zwiedzili w porcie Bremenhaven przedstawiciele Rzeszy i sfer lotniczych. **„Westphalien" ma pojemności 5.000 ton i jest wyposażony we wszystkie urządzenia techniczne, niezbędne do lądowania i startowania samolotów.**

„Westphalien" ulokowany będzie na południowym Atlantyku pomiędzy Hiszpanją a Ameryką południową. Dyrektor Lufthansy Wronsky zapowiedział, że w następnym roku zorganizowana będzie stała lotnicza komunikacja pomiędzy Niemcami a Ameryką południową, przyczem przesyłki pocztowe do miejsca przeznaczenia dochodzić będą w ciągu 5-ciu dni.

—o—

Starcia w Niemczech

BERLIN. W ciągu ubiegłej nocy doszło znów do szeregu **ostrych starć** w **Berlinie.**

W zachodniej części miasta wynikła na ulicach ożywiona strzelanina pomiędzy komunistami i narodowymi socjalistami.

Jeden ze **szturmowców został ciężko ranny.** Z chwilą zjawienia się pogotowia policyjnego komuniści zbiegli **uprowadzając ze sobą jednego rannego.**

Do podobnego starcia doszło również w dzielnicy podmiejskiej **Spandau.** W czasie bójek, jakie miały miejsce w północnej części miasta jeden narodowy socjalista otrzymał postrzał w twarz. Pozatem nie ujawnieni sprawcy wybili okna jednej z filji „Vorwaertsu".

Podczas walk we wschodniej dzielnicy **miasta pięciu narodowych socjalistów i dwóch komunistów zostało ciężko postrzelonych. Policja aresztowała 12 komunistów.**

Różne wiadomości

= **DO PALESTYNY** wyjechało z Warszawy w dniu 15 bm. 400 emigrantów żydowskich.

= **TRZĘSIENIE ZIEMI** zanotowano w miejscowości Tucuman (koko Buenos Aires). Kilka domów zostało zawalonych. Ofiar w ludziach nie było.

43-CIE PLENARNE posiedzenie Senatu, które odbyło się w dniu 14 bm. obradowało nad projektem ustawy o poborze rekruta. Ustawę przyjęto.

= **Z BRUKSELI** donoszą, że gabinet podał się do dymisji.

= **OSTATECZNE SUMY** uchwalonego preliminarza Państwowego są następujące: Wydatki: 2.451.980.694 zł., — dochody 2.057.831.881 zł., — deficyt 394.148.813 zł.

= **ŻONA** Mahatmy Gandhiego skazana została na 6 miesięcy więzienia i grzywnę w wysokości 500 rupij za nawoływanie do nieposłuszeństwa władzom i do niepłacenia podatków.

= **OJCIEC ŚW.** przyjął na audjencji chińskiego ministra przemysłu i handlu Kung-Hsiang-Tsi.

= **SAMOCHODÓW** w całej Polsce mamy 36. 239. Na 10 tys. mieszkańców przypada więc 11,2 pojazdy mechaniczne. —

= **NA SYBERJI** wybuchło powstanie chłopskie przeciwko władzy sowieckiej. Ilość powstańców obliczają na tysiące.

= **PARTJA KOMUNISTYCZNA** w Niemczech będzie zakazana.

= **W CAŁYCH NIEMCZECH** zauważono zwyżkę cen żywności.

= **KONSUL POLSKI** w Szczecinie śp. Tomarz Morawski zmarł na grypę.

= **WE WŁOSZECH** znajduje się 10.000 Polaków, z których większa część mieszka w Rzymie i Medjolanie.

OSTRZEŻENIE.

Wielu jest takich co to nie orzą ani sieją, a obfite żniwa zbierają zawdzięczając to tylko naiwności a często nieuświadomieniu szerokich sfer ludności.

W ostatnich czasach na Pomorzu kręcą się przedstawiciele niejakiegoś stowarzyszenia „Internationaler Bund der Währungsgeschädigten" z siedzibą w Szwajcarji oraz jego agentury „Globocapital Corporation" i przyrzekają wystarać się o odszkodowanie za dawne banknoty przedwojenne banku Rzeszy Niemieckiej.

Panom tym o nic nie chodzi, tylko o zaliczki na koszta manipulacji, dosyć wysokie. A naiwni dają i tyle ich widzą.

Przestrzegamy naszych czytelników przed tymi „przedstawicielami" gdyż z ich obiecanek pozostaną tylko obiecanki a w razie dania im zaliczki na koszta manipulacji poniosą tylko naiwni straty. —

Działalność bowiem tych Panów jest zgóry skazana na niepowodzenie.

Sprawy harcerskie

× **Zjazd Walny Harcerstwa Pomorskiego** odbędzie się w niedzielę dnia 26 marca br. w Toruniu.

× **Siedemdziesięcioletni wódz.** Jedną z gromad zuchowych w Chorągwi Krakowskiej założył 70-cioletni pan, który tak pokochał zuchów, że złożył przyrzeczenie harcerskie i wstąpił do Z. H. P. —

× **2000 (dwa tysiące) młodzieży harcerskiej** przeszło podczas zimowych wakacyj przez obozy kursy i wędrówki. Cyfra to ogromna, jeśli się zważy, że to dopiero początki harcerskiej akcji zimowej.

× **Jamboree 1933** odbędzie się w sierpniu na Węgrzech, w Gödölö (24 kilometry od Budapesztu). Harcerstwo Polskie wyjedzie w sile 1500 harcerzy, pod osobistą komendą Naczelnika Głównej Kwatery Harcerzy sędziego Antoniego Olbromskiego.

„Garbus"

Oto tytuł nowej b. ciekawej powieści, którą rozpoczniemy drukować w końcu bieżącego miesiąca.

Każdy kto chce mieć całość tej powieści winien odnowić prenumeratę „Głosu Wąbrzeskiego" na miesiąc MARZEC. —

Pozatem dodamy bezpłatnie piękny Kalendarz książkowy „Pomorzanin" wszystkim abonentom naszego pisma.

Golub

— **Walne zebranie Sokoła Golubskiego.** Na ostatniem walnem zebraniu „Sokoła" w Golubiu, obrano nowy zarząd w skład którego wchodzą pp.: — Marjan Jordan, prezes; Bonifacy Nowicki, zast. prezesa; Roman Mrozowski, sekretarz; Jan Trzciński, zastępca sekretarza; Stanisław Lewandowski, skarbnik; Antoni Iwicki, naczelnik; Rydzyński i Janowski — ławnicy.

Skład Komisji Rewiz. pp. Rejkowski i Golus. Na zebraniu był obecny delegat IV Okręgu p. Matczak z Torunia.

Kowalewo

— **Zebranie Zw. Właścicieli Nieruchomości.** Dnia 9 lutego br. o godz. 19.30 odbyło się walne roczne zebranie Związku Właścicieli Nieruchomości w lokalu p. Juśkowiaka, które zagaił prezes Związku p. Przybyszewski, równocześnie zebranym odczytał porządek obrad.

Protokół z walnego zebrania z dnia 8. 4. 32. odczytany został przez sekr. p. Budniewskiego, który przyjęto bez zmian jednogłośnie; poczem sekretarz Związku p. Budniewski zdał sprawozdanie z walnego zjazdu delegatów, który odbył się w Grudziądzu w dniu 15. 1. br. Po sprawozdaniu delegata, prezes p. Przybyszewski odczytał statut związku, który zebrani uchwalili jednogłośnie przyjąć.

Na marszałka walnego zebrania wybrano p. **Melerskiego,** na sekretarza p. **Budniewskiego** i na ławników p. **Wrońskiego i p. Schnitzkera.** Po wyborze prezydjum walnego zebrania ustępujący zarząd zdał sprawozdanie, które zebrani przyjęli ze zadowoleniem do wiadomości, przewodniczący komisji rewizyjnej p. **Tomczak** imieniem tejże komisji wniósł wniosek o udzielenie absolutorjum ustępującemu zarządowi co też zebrani jednogłośnie uchwalili.

Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu, który wyłoniony został w składzie następującym: prezes p **Przybyszewski,** wiceprezes p. Fr. **Jarzemski,** sekretarz p. H.**Budniewski,** zast. sekr. p. A. **Wroński,** skarbnik p. J. **Ramutowski,** członkowie zarządu p. **Melerski, Borkowski i Skrzynecki.**

Po wyborze nowego zarządu marszałek walnego zebrania zdał dalsze prowadzenie nowowybranemu prezesowi, który wybór poprowadził do końca i dziękując zebranym za zaufanie i równocześnie prosił zebranych o poparcie.

W wolnych głosach prezes p. Przybyszewski przypomiał zebranym, że w dniu 13 stycznia br. upłynęło 10 lat jak Związek Właścicieli Nieruchomości w Kowalewie istnieje równocześnie odczytał protokół z pierwszego zebrania organizacyjnego, z którego wynikało kto był z obywateli miasta Kowalewa założycielem tego Związku, z pomiędzy osób odczytanych zebrani dowiedzieli się, że był były burmistrz miasta Kowalewa śp. **Wroński Antoni.**

Na wniosek prezesa p. Przybyszewskiego uczczono pamięć Zmarłego członka przez powstanie.

Następnie uchwalono wysłać następujące rezolucje:

1. Rezolucja w sprawie przeniesienia Sądu Apelacyjnego z Torunia do Poznania; —

2. Rezolucja w sprawie ustalenia stałego podatku majątkowego.

3. Rezolucja w sprawie obniżki ustawowego komornego,

4. Rezolucja w spawie opłaty drogowej,

Po zakończeniu obrad i wyjaśnieniu rozmaitych wniosków prezes p. Przybyszewski solwował zebranie o godzinie 22-giej, dziękując zebranym za liczne przybycie i za utrzymaną powagę w obradach.

(Obecny)

ILE ZEBALIŚMY NA ŁAŃCUCH BEZROBOTNYCH?

Od dnia 11 do dnia 18 lutego bm. zebraliśmy z łańcucha zł.18,—, **razem z poprzedniemi zebranemi 58,— zł.**

Jeszcze wielu zawezwanych nie podjęło kucia łańcuch. W imieniu rzeszy bezrobotnych prosimy o kucie łańcuchów aby w ten sposób użyć doli bezrobotnym.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wąbrzeźno, dnia 20 lutego 1933 roku

MIEJSCOWE.

— **Akademja ku czci Ojca św.** odbędzie się w niedzielę 26 bm. w sali p. Klimka zaraz po sumie. Akademję urządza zarząd miejscowy Akcji Katolickiej. —

— **Odezwa.** Dziś, 20 bm. o godz. 8-mej wiecz. w hotelu pod „Orłem" odbędzie się plenarne zebranie Obywatelskiego Klubu B. B. W. R., na którem p. Starosta Kalkstein łaskawie wygłosi nader ciekawy odczyt na temat „Czy kryzys się załamuje".

Pozatem ciekawe „Migawki gospodarczo-polityczne". Obecność wszystskich członków konieczna, jak również punktualne przybycie. Przybędą również członkowie Urzędniczego Koła B. B. W. R. —

Sympatycy mile widziani.

(—) Dr. Ostrowski, prezes

— **Nagła śmierć.** Onegdaj zmarła śp. Władysława Rudolfówna zamieszkała na luksusie. Sekcja zwłok wykaże na co zmarła śp. Rudolfówna.

— **Chleb droższy.** Od kilku dni tutejsi piekarze podwyższyli cenę chleba o 5 groszy na funcie. Posiedzenia Komisja cennik. nie miała z jakiego tytułu i prawa podwyższono cenę chleba? Ciekawi jesteśmy co powie Komisja Cennikowa?

— **Sanie wieczorem muszą być oświetlone!** Według obowiązujących przepisów, sanie tak samo inny wóz muszą być wieczorem oświetlone. Nie zastosowanie się do tego pociąga za sobą karę administracyjną.

— **Z kroniki policyjnej.** W ostatnich kilku dniach policja spisała cały szereg protokółów karnych na niektórych kupców za sprzedawanie towaru poza godzinami do tego obow. i sprzedawanie towarów w niedzielę. Również spisano doniesienia na niektórych właścicieli nieruchomości, którzy nie dopilnowali obowiązku czyszczenia chodników ze śniegu.

— **Kradzież.** Z soboty na niedzielę skradzono na szkodę p. Otręby z Wąbrzeźna 2 świnie. Złodzieji szuka Policja. —

— **Większej kradzieży** dokonali nieznani złodzieje na szkodę p. Sawickiego zam. pod Czystochleb. Złodzieje skradli różną garderobę i cenniejsze przedmioty. —

— **Kto za to będzie płacił?** Obok mleczarni — jak donoszą nam Czytelnicy — od kilkunastu dni z popsutego hydrantu leci woda. Mimo, że hydrant popsuty jest od kilkunastu dni nikt go nie zaopiekował. Czytelnicy pytają się, kto za tę wodę będzie płacił?

— **Kuligi.** Wczorajszej niedzieli miasto zaroiło się od „kuligów" zwłaszcza z okolicznych wsi. — Dziś w poniedziałek, przybył do naszego miasta kulig urządzony przez Kółko Rolnicze P. T. R. z Radzyna. Uczestnicy kuligu zatrzymali się w hotelu pod „Orłem".

ZABAWY IMPREZY.

— **Bal Królewski** wąbrzeskiego Bractwa Strzeleckiego odbędzie się w środę 22 bm. w sali hotelu „Dwór Wąbrzeski". Przygrywać będzie orkiestra doborowa. Wstęp za zaproszeniami.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy** jak już donosiliśmy w poprzednim numerze — urządza w sobotę, 25 lutego w sali Dwór Wąbrzeski „Wieczornicę" pod protektoratem Pana Starosty **Kalksteina,** prezesa honorowego K. P. H. Wąbrzeźno. Zarząd K. P. H. zapowiedział cały szereg niespodzianek na Wieczornicy, dlatego wzbudziła ona w całem mieście wielkie zainteresowanie.

— **Tradycyjny „Śledź"** Oddział wąbrzeski **Polskiego Czerwonego Krzyża** na zakończenie karnawału urządza w dniu **28 lutego** (wtorek) w sali „Dworu Wąbrzeskiego" tradycyjnego „Śledzia" Wstęp za zaproszeniami.

INFORMACJE.

× **Obniżka opłat pocztowych.** Od 1 kwietnia opłata za listy polecone będzie zniżona z 60 na 50 gr.

× **Parcelacja na Pomorzu.** Plan parcelacyjny na 1934 r. obejmuje 2000 ha gruntów prywatnych w grudziądzkim okręgu ziemskim.

× **W sprawie srebrnych dwuzłotówek.** Niektórzy Czytelnicy żalą się, że urzędy państwowe (np. kolej, poczta) nie przyjmują srebrnych dwuzłotówek wycofanych 31 stycznia z obiegu. Wyjaśniamy, że urzędy te nie potrzebują bilonu tego przyjąć. Wycofane dwuzłotówki wymieniać można w Kasach Skarbowych lub w oddziałach Banku Polskiego.

× **Kto nie potrzebuje płacić podatku od lokali?** Ministerstwo Skarbu wyjaśnia że wolne od podatku od lokali są mieszkania 1, 2 i 3 pokojowe łącznie z kuchnią, zajmowane przez bezrobotnych, o ile ci nie mają sublokatorów.

Z powiatu

— **Małe Radowiska.** (Kurs Rolniczy). W dniu 14 bm. odbył się Kurs Rolniczy przy udziale 35 słuchaczy rolników. — Kurs Rolniczy zagaił p. prezes Wilamowski Witold witając przybyłych panów prelegentów p. p. Inż. Daniluka i prof. Kleszczyńskiego ja ki rolników. Po zagajeniu zabrał głos p. inż. Daniluk wygłaszając referat na temat „Organizacja hodowli" a w szczególności hodowla inwentarza w mniejszym gospodarstwie jak hodowla świń krów i koni.

Następnie zabrał głos p. prof. Kleszczyński wygłaszając szczegółowo referat o hodowli kur i jaj, rentowności oraz wygłosił p. prof. Kleszczyński „Zapobieganie chorób inwentarza w gospodarstwie". —

Po wyczerpaniu tematów nastąpiła obszerna dyskusja w której zabierał głos pan Wilamowski Witold, p. Kwiatkowski Michał p. Chodkiewicz Jan o hodowli świń koni i kur.

Kurs rolniczy trwał od godz. 11-tej przed południem do godz. 5-tej po poł. Po wyczerpaniu dyskusji, p. prezes Wilamowski solwował kurs, dziękując wszystkim za przybycie.

— **Zaskocz.** (Zebranie Kółka Rolniczego). Dnia 26 bm. o godz. 16.30 odbędzie się doroczne walne zebranie Kółka Rolniczego P. T. R. w szkole. Na zebranie przybędzie p. Instruktor Rolny Malkiewicz.

— **Królewska Nowawieś.** (Zebranie Kółka Rolniczego). W dniu wczorajszym odbyło się zebranie Kółka Rolniczego P. T. R. przy udziale około 50-ciu członków. Zebranie zagaił ks. prob. Bączkowski witając zebranych i przybyłego Instruktora Rolnego p. Malkiewicza. Jako pierwszy zabrał głos p. Instruktor wygłaszając referat na temat ogólnej sytuacji gospodarczej w świecie i Polsce, — zaznajomił zebranych z nowo wydanemi ustawami kryzysowemi, dającemi możność obrony zagrożonych wskutek nadmiernego zadłużenia i obciążenia warsztatów rolnych.

W dyskusji nad referatami podniesiono sprawy Związku Osadników Rolnych i jego akcji skierowanej przeciw Pomorskiemu Stowarzyszeniu Ubezpieczeń i ubezpieczaniu w „Polonji". Pozatem poruszono sprawy wwozu do Polski ok. 3000 ton pszenicy, dokonanego w roku ubiegłym, omawiano również sprawy egzekucyj i podatku dochodowego.

Szczegółowych wyjaśnień w sprawach powyższych udzielał p. Instruktor Malkiewicz.

Na wniosek prezesa ks. prob. Bączkowskiego uchwalono rezolucję skierowaną przez Urząd wojewódzki do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej protestującą przeciwko podwyższeniu o 40 gr. na 1 markę niemiecką podatku gruntowego, składek do Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie za rok 1931. —

Ponadto poczyniono zamówienie przez Kółko Rolnicze na zakup nasion brukwi, buraków, marchwi itp.

P. Instruktor Malkiewicz w gorących słowach podziękował zarządowi Kółka a w szczególności prezesowi ks. prob. Bączkowskiemu za usilną i gorliwą pracę nad ożywieniem Kółka Rolniczego, które pomimo kryzysu i ogólnego zniechęcenia rolników liczebnie znacznie wzrosło, prowadząc bardzo intensywną i planową pracę dla dobra kółkowiczów.

Po wyczerpaniu porządku obrad zebranie zakończono pochwaleniem Pana Boga. —

— **Zabawa „Sokoła"** Wczorajszej niedzieli odbyło się tu przedstawienie i zabawa miejscowego „Sokoła".

— **Buk.** (Kradzież). Na szkodę p. Felera skradziono onegdaj 9 kur wartości 45 złotych.

— **Ryńsk.** (Zabawa Rodziny Policyjnej). Wczorajszej niedzieli odbyła się w sali p. Zadańskiego zabawa karnawałowa Rodziny Policyjnej. Liczni goście, którzy przybyli na zabawę bawili się ochoczo przy dźwiękach orkiestry Zw. Strzeleckiego z Wąbrzeźna.

— **Orzechowo.** (Zabawa karnawałowa). Tutejsze Towarzystwo Śpiewu „Cecylja" urządza pod protektoratem Wielebnego Ks. Proboszcza Wilemskiego, w dniu 26 bm. swoją doroczną zabawę karnawałową z nast. programem:

1. „Hasło" — odśpiewa chór mieszany, 2. „Korale" — śpiew solo, 3. Melodramat p. tyt. „Na służbie", 4. Mazur — odśpiewa chór mieszany, 5. „Wiązanka" odśpiewa chór mieszany. Na zakończenie zabawa taneczna.

Z różnych stron

× **Najmowo.** (Katastrofa kolejowa). Pociąg towarowy Nr. 6187 linji Warszawa—Laskowice, wychodzący z Brodnicy o godz. 16 w dniu 14 bm. o godz. 16.30 wykoleił się.

Katastrofa nastąpiła w odległości 158 m. od st. Najmowa licząc od miejsca wykolejenia. Wykolejonych zostało 6 wagonów i parowóz, 1 wagon doszczętnie rozbity. Wykolejenie nastąpiło 16 bm. o godz. 1.40.

Dochodzenia prowadzi komisja sądowa i Dyrekcja P. K. P. Gdańsk. Wypadków w ludziach nie było. — Jeden z momentów katastrofy zasługuje na uwagę a mianowicie, że 2 wagony z końmi lepszej rasy, przeznaczonemi na wywóz do Anglji, wskutek siły zderzenia zostały spiętrzone i pomimo, że wagony te uległy znacznemu uszkodzeniu, — konie wyszły bez szwanku.

— **Gzin,** pow. Chełmno. (13-to letni chłopiec zastrzelił babkę). Dnia 6 bm 13-letni Kazmierz Przybyłek, bawiąc się nabitym rewolwerem, spowodował wystrzał, który na miejscu zabił babkę chłopca.

— **Skórcz.** (Fałszerze pieniędzy pod kluczem) Policja zlikwidowała dobrze urządzoną fabrykę do wyrobu pieniędzy. Dwóch fałszerzy pieniędzy osadzono w areszcie.

JAK ROENTGEN ODKRYŁ PROMIENIE X.

Gdy W. K. Roentgen odkrył w roku 1895 promienie nieznanej dotąd natury, nazwał je z racji ich tajemniczych cech promieniami X.

Najwiarygodniejsze i najciekawsze zarazem sprawozdanie z odkrycia promieni X. pochodzi od samego ich wynalazcy, który zakomunikował szczegóły tego wiekopomnego odkrycia fizykowi angielskiemu, sir James-owi Dawidson, który wkrótce po ogłoszeniu odkrycia zawitał do Würzburga.

Gość z Anglji zastał Roentgena przy pracy w jego laboratorjum. Rozmowa toczyła się w łamanej angielszczyźnie przesypywanej łaciną. Davidsona interesował szczególnie ekran barytonowy, którego używał Roentgen dla stwierdzenia obecności promieni X.

Ekran ten był to zwyczajny arkusz twardej tektury obsypany kryształkami barytu. Roentgen opisywał, jak owinął starannie rurki Crookes'a czarnym papierem, aby żaden promyczek światła się z nich nie wydostał i jak, ku swemu zdumieniu, stwierdził, iż w tej zupełnej ciemni leżący o trzy metry zdala na stole ekran barytonowy zaczyna świecić.

Gdy Davison zadał pytanie Roentgenowi: — Co pan wówczas pomyślał? — otrzymał skromną odpowiedź: — Nie myślałem o niczem, obserwowałem.

W ten sposób dokonane zostało odkrycie, które stało się przewrotem w nauce i w medycynie, przynosząc ludzkości nieobliczalne korzyści.

Kino „Słońce”

— „Kawalerowie Dzikiego Zachodu“ to najwyższa klasa filmów cowboyskich, to obraz, który musi olśnić każdego widza, nawet największego wroga tego rodzaju filmów. Niebywałe tempo akcji, świetny temat oraz najwyższy poziom gry aktorów sprawują, że „Kawalerowie Dzikiego Zachodu" wysuwają się na pierwszy plan z pośród tegorocznej produkcji. —

Do jakiego stopnia dbała wytwórnia o film ten, świadczy chociażby fakt niepraktykowanej dotychczas obsady artystycznej. Role główne w „Kawalerach Dzikiego Zachodu" powierzono gwiazdom tej miary co: WIKTOR MACLAGLEN, i CONCHITA MONTENERGO. Jeden z najlepszych reżyserów Foxa Alfred Werker zrealizował ten prawdziwy cud techniki kinowej.

Odpowiedzi Redakcji

— **WP. Leonard Malczewski — Węgorzyn.** Niestety nie możemy Panu nadesłać początku powieści bowiem jest wyczerpana.

— **WP. Sebastjan Adamczyk — Ostrowite.** Z żalem musimy odmówić prośbie Pana. Początków powieści nie mamy — zostały wyczerpane. —

— **Pod uwagę Wszystkim Czytelnikom.** — Zdarza się b. często, że Czytelnicy proszą nas o nadesłanie początku powieści „Żona z jarmarku" wzgl. „Tajemnica Grobowca". Początkowe arkusze tychże powieści są wyczerpane, nie możemy więc ich nadesłać. Zwracamy uwagę Szan. Czytelnikom, że w dniach najbliższych rozpoczynamy druk nowej powieści książkowej — każdy, kto chce mieć początek tej powieści wzgl. całość tejże winien od zaraz zapisać naszą gazetę na marzec i stale prenumeratę odnawiać. Wówczas każdy abonent będzie miał całość powieści.

RUCH TOWARZYSTW

— **Lutnia.** Dziś o godz. 20-tej lekcja śpiewu. Przybycie członków obowiązkowe

— **Pow. Koło Związku Inwalidów Woj. R. P.** Roczne Walne Zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 5 marca br. o godz. 2-giej po południu w lokalu **p. Klimka ul. Grudziądzka.** —

Porządek obrad: Zagajenie, powitanie władz i gości, odczytanie protokółu z ostatniego rocznego walnego zebrania, wybór prezydjum, sprawozdanie zarządu: a) prezesa, b) sekretarza, c) skrabnika, d) komisji rewizyjnej, — dyskusja nad sprawozdaniami, uchwalenie absolutorjum staremu zarządowi, wybór nowego zarządu, odczytanie okólników i korespondencji, wniosek kol. Lewandowskiego, wolne głosy i wnioski, zamknięcie. —

Uprasza się o liczny udział członków.

(—) Skrzypczak, przewodniczący
(—) Leon Redlak, sekretarz

URZĘDOWE SPRAWOZDANIE TARGOWE KOMISJI NOTOWANIA CEN

Poznań dnia 18. 2. 33 r.

BYDŁO:

Woły:	
pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	52—58
mięsiste tuczone młodsze do lat 3	42—45
mięsiste tuczone starsze	36—40
miernie odżywione	28—32
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	38—48
tuczone mięsiste	
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	50—52
tuczone mięsiste	42—48
nietuczone dobrze odżywione	26 30
miernie odżywione	16—20
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	54—60
tuczone mięsiste	42—46
nietuczone, dobrze odżywione	36—42
miernie odżywione	28—32
CIELĘTA:	
b) najprzedniej. cielęta tuczne	66—70
tuczone cielęta	60—64
dobrze odżywione	52—56
Miernie odżywione	40 50
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	54—64
tuczone starsze skoby i maciorki	44—50
ŚWINIE:	
a) pełnomięsiste od 120—150 kg. żywej wagi	94—97
b) pełnomięsiste od 100—120 kg. żywej wagi	90—92
c) pełnomięsiste od 80—100 kg. żywej wagi	86—88
d) mięsiste świnie ponad 80 kg.	76—84

Piebieg targu spokojny.

NOTOWANIA

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Płacono za 100 kg. w zł.

Żyto	13,60— 13,80
Pszenica	22,50— 23,50
Jęczmień browarowy	14,50— 16,00
Jęczmień 68—69 kg.	12,75— 13,50
Jęczmień 64—66 kg.	12,25— 12,75
Owies	13,25— 13,50
Mąka żytnia 65% wł. worki	21,00— 22,00
Mąka pszenna 65% wł. worki	36,25— 38,35
Otręby żytnie	8,25— 8,50
Otręby pszenne	7,50— 8,50
Otręby pszenne (grube)	8,50— 9,50
Rzepak	44,00— 45.00
Rzepik	40,00— 45,00
Gorczyca	36,00— 42,00
Wyka latowa	13,00— 14,00
Peluszka	13,00— 14,00
Groch Wiktorja	20,00— 22,00
Groch Folgera	34,00— 37,00
Koniczyna czerwona	90,00—110.00
Koniczyna biała	80,00—120,00
Koniczyna szwedzka	100,00—120,00

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: Alfons Szczuka — Wąbrzeźno, ul. Mickiewicza nr. 1.